

Kontra Zoltán-életútinterjú

Készítette: Rozsonits Tamás

A beszélgetés időpontja: 2023. április 26., Budapest, Kőbánya-Kispest

Szerkesztett, tömörített, kiegészített, lábjegyzetelt változat.

Rozsonits Tamás:

Mikor és hol születettél?

Kontra Zoltán:

1951. október 28-án születtem Budapesten. Apám vasutas volt, édesanyám pedig egy somogyzobi molnár leánya. Nagypapámtól a kommunisták elvették a malmot, ebbe halt bele szegény 1945-ben. Apám, aki eredendően abádszalóki, Szolnokon volt forgalmista, vasutasként járt mindenfelé, így ismerkedtek meg édesanyámmal, aztán feleségül vette, és Budapestre költöztek. A ferencvárosi pályaudvaron helyezkedett el, aztán menetelt felfelé a ranglétrán, a Keleti pályaudvaron is dolgozott. Aztán mikor én megszülettem, már tisztviselő volt az Andrásy úton, a MÁV palotában mint munkaügyes. Nagyon sok embernek segített, például nyugdíj-ügyekben.

Rozsonits Tamás:

Így aztán ingyen utazhatott a család.

Kontra Zoltán:

Így van, kaptunk arcképes igazolványt betétlappal, talán még ma is megvan. A vasút mindig is az egyik legnagyobb és legfontosabb intézmény volt, és gondoskodott a dolgozóiról: MÁV-kórház, BVSC,¹ üdülők, turistaházak országszerte, sokat kirándultunk a családommal, a szüleimmal és a bátyámmal. Bejártuk az egész országot. A Nyugati pályaudvar mellett, ahol most gyorsétterem üzemel, volt egy nagy resti, ott is kedvezményesen étkezhettünk. Így évente kétszer-háromszor étteremben ebédelhettünk, ami akkor hatalmas szó volt. Nagy úr volt a vasutas.

Rozsonits Tamás:

A szüleid szerették a zenét?

Kontra Zoltán:

Szerették, igen. Sajnos az anyai nagypapámat nem ismertem, de a családi legendárium szerint, a nap végén, mikor átöltözött a lisztes ruhájából, tisztálkodott, öltönyt vett fel, hóna alá csapta a hegedűjét és bement a somogyzobi iparoskörbe, ott a rádión meghallgatták a Fradi-meccset, közben borozgattak, majd a nagypapám hegedült. Az volt a korabeli diszkó. A nagymama nagyon szépen énekelt, erre én is emlékszem. Apai ágon az édesapám unokatestvére, Kontra Antal,² az ő fia szenzációs hegedűs volt, Zathureczky Ede növendékeként. 1956-ban elment, ő lett Skandináviában „a hegedűs”. Sajnos nemrég halt meg, soha nem sikerült találkozoznunk, pedig mit nem adtam volna, ha egyszer együtt játszhatok vele! Banyák Kálmán volt a legjobb haverja, rajta keresztül az összes roma zenész ismerte, és nagyon tisztelték. Kálmán az USA-ban telepedett le, hegedűben ő volt a világ teteje. Banyák a New York Filharmonikusok tagja volt, de ha nem volt kedve, nem ment be próbára, inkább hegedült egy kocsmában, és kalapozott. Máskor eladta a zenekar tartalék vonóit, ha megszorult. Banyák Kálmánnak van egy unokaöccse, Banyák Nándor. Vele

¹ Budapesti Vasutas Sport Club; alapítva 1911-ben.

² Kontra Antal (1932–2020) hegedűművész, koncertmester; a skandináv országok vezető szolista.

összehozott az élet. Amikor belecsöppentem ebbe a műfajba, az egyik zenekaromnak ő, és a később Kossuth-díjas Sánta Ferenc³ voltak a szólistái. Sántát hallottam asztalnál is Paganini⁴-etűdöket játszani.

De vissza magamra: tizenegy évesen kerültem be a konziba. Akkoriban a Visegrádi utcában laktunk, a Victor Hugo utca sarkán, a földszinten. A második emeleten lakott egy néni, Richter Vilma, aki magánzeneiskolát tartott fenn. Bámulatos mutatvány volt ez az ötvenes években. Vilma néni Zeneakadémiát végzett Kodály⁵-tanítvány volt. A bátyám, György, elkezdett nála tanulni, de zongorája akkoriban csak keveseknek volt, így a szülők összedobták a pénzt, hogy béreljenek egyet. Mivel mi Vilma nénivel egy házban laktunk, a bérelt zongora a mi lakásunkba került. Ebből következett, hogy egész nap azt hallgattam, ahogy gyakorolnak a gyerekek. Anyám arra lett figyelmes, hogy miután elmentek a gyakorló gyerekek, továbbra is szól a zongora. Odahúztam egy széket, és próbáltam dallamokat lepötyögni. Elmesélte ezt Vilma néninek, aki azt mondta, nem várunk tovább egy percet sem, gyerünk. Akkor voltam négyéves. Aztán közbejött 1956, így valójában 1957-ben kezdtem el a zongoratanulást. Aztán behoztuk az éveket. Onnan tudom, hogy Vilma néni még bizonyítványt is adott, amely szerint az 1956/57-es tanévben Zolika elvégezte az előképzőt és a zeneiskola első, valamint második osztályát. 1958/59-ben már harmadikos voltam. Vilma néni hitt benne, hogy belőlem lesz valaki, és elvitt Horusitzky Zoltán⁶ zeneszerzőhöz. Akkoriban létezett a Zeneakadémián egy rendkívüli tehetségek osztálya, most is van ilyen, hosszú évek óta. Zoli bácsi meghallgatott, és azt mondta, ne siessünk annyira, inkább a konzit javasolta. Vilma néni szolfézst nem tanított, néhány alapszabályt elmondott, de a konziban az kellett a felvételihez. Akik állami zeneiskolából érkeztek, ők automatikusan felkészültek erre is. Vilma néni felfogadott egy szolfézstanárnőt, aki felkészített engem a felvételire, de nagyon utáltam! Aztán őt váltotta egy Kenesei György nevű zeneszerző, aki szerintem konkrétan bolond volt, lényeg a lényeg: 1963-ban, tizenkét évesen felvettek a konziba, ami a középiskolának felelt meg. Egy zenei gimnázium, a zenei konzervatórium őt, a gimnázium négyéves volt, a képzés párhuzamosan folyt. A nyolcadik osztályt befejezőket vették fel. Négy év gimnázium plusz egy év konzi rendszerben azért, hogy aki tovább akar menni a Zeneakadémiára, annak legyen ideje és alkalmja felkészülni.

Rozsonits Tamás:

Te akkor még csak általános iskolás voltál.

Kontra Zoltán:

Igen, emiatt egy olyan általános iskolát kellett keresni, ahol csak délelőtt volt oktatás, így kerültem át a Hernád utcából a Dózsa György útra, ami azért is fontos, mert szemben a Hernáddal, az koedukált volt: hetedikben láttam először lányt tornateremben! A konziban azért végig éreztem annak a hátrányát, hogy nem állami zeneiskolából kerültem oda. Nem a tudás miatt: akkor is működött a guru-rendszer: ha te „attól” jöttél, akkor jó vagy, ha nem, akkor küzdened kell.

Rozsonits Tamás:

Kikkel jártál együtt a konziba?

---

³ Ifj. Sánta Ferenc (1945) Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas hegedűművész, primás, a Magyar Nemzeti Cigányzenekar művészeti vezetője.

⁴ Niccolò Paganini (1782–1840) itáliai hegedűvirtuóz, gitáros, zeneszerző.

⁵ Kodály Zoltán (1882–1967) háromszoros Kossuth-díjas zeneszerző, népzene kutató, zenepedagógus.

⁶ Horusitzky Zoltán (1903–1985) Erkel Ferenc-díjas zeneszerző, zongoraművész, zongoratanár, költő.

Kontra Zoltán:

Kocsis Zolival⁷ például együtt kezdtük. Ő a 6. kerületi zeneiskolából jött Szmracsányi Magda nénitől. Zoli zseni volt, ez vitathatalan, de az is biztos, hogy soha nem tudtam volna versenyezni vele, akkora előnye volt a többiekkel szemben. Mondjuk soha nem is akartam. Ránki Dezső⁸ ugyanez.

Rozsonits Tamás:

Ezek szerint te együtt jártál Presser Gáborral⁹ és Papp Gyulával¹⁰ is?

Kontra Zoltán:

Igen. Presser konzis záróvizsgáját a mai napig nem felejttem el, Brahms¹¹-művet zongorázott, talán az egyik *Intermezzót*, baromi jól! Teljesen meg voltunk arról győződve, hogy megy a Zeneakadémiára. Aztán úgy tudom, nem ment el a felvételire.

Rozsonits Tamás:

Kik tanítottak?

Kontra Zoltán:

Kertész Lajoshoz¹² kerültem zongorázni. Papp Gyula is hozzá került pár évvel később. Abban a rendszerben Kertész Lajos sem volt jó káder. Nagyon nem! Így aztán az ő neve sem jelentett ugródeszkát az Akadémiára másokkal szemben. C. Nagy Béla¹³ tanította a népzénet, Legány Dezső¹⁴ a zenetörténetet, amit akkor zeneirodalomnak hívták. Az első évben a kicsiket, akik korábban kerültek be a többieknél, mint én is, talán heten voltunk, Földes Imre¹⁵ tanította, aki később legendás tanár lett, és Huzella Elek,¹⁶ akinek az órájára együtt jártunk Presser Gáborral. A közismereti órák a konziban kabarészámbe mentek, nem zenei pályára készülőknek semmi esélye nem volt más egyetemekre vagy főiskolákra jelentkezni tőlünk. Engem a koronalulóság végigkísért, mert ennél fogva harmadikos koromra már Zeneakadémista lettem, vagyis a gimi harmadik és negyedik osztályát magántanulóként kellett elvégezni, emiatt egy évvel később érettségiztem, mint kellett volna. A Zeneakadémián Antal István¹⁷ lett a tanárom, ő sem a Kadosa¹⁸-vonalat képviselte, viszont mindenképpen hozzá akartam kerülni. (Kertész Lajos is hozzá járt a maga idejében.) Érdekes módon aztán soha nem lettünk jóban. Nem volt ott a felvételin, képzeld el, az utolsó napig azt mondogatta: „Nem is értem, magát hogy vehették fel ide?” Amúgy a bemutatkozó mondata is ez volt. Ő Berlinben tanult, hihetetlen nevektől, és ahhoz volt szokva, hogy bejön a növendék, és tud már mindent. Nagyon sokat lehetett tőle tanulni, ha mondott vagy mutatott valamit. Egyetlen egyszer, nem sokkal a diploma előtt, egyik órán azt mondta: „Naaa, ez jó! Zolika, maga tud zongorázni?” Nem voltam egy gyakorlós típus, szegény Kertész Lajos is megküzdött azzal, hogy nem gyakoroltam. Akkoriban nem úgy volt, mint ma, hogy

⁷ Kocsis Zoltán (1952–2016) Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas zongoraművész, karmester és zeneszerző.

⁸ Ránki Dezső (1951) kétszeres Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas zongoraművész.

⁹ Presser Gábor (1948) Kossuth- és Erkel Ferenc-díjas előadóművész, zongorista, zeneszerző; az Omega tagja volt, a Locomotiv GT alapító tagja, a Vígszínház zenei vezetője.

¹⁰ Papp Gyula (1951) a Mini, a Skorpió, a Dinamit és számos magyar rockzenekar billentyűse volt, az Újszínház zenei vezetője.

¹¹ Johannes Brahms (1833–1897) német zeneszerző.

¹² Kertész Lajos (1925–2023) zongoraművész, tanár, református teológus.

¹³ C. Nagy Béla (1911–1974) népzénetudós, pedagógus.

¹⁴ Legány Dezső (1916–2006) zenetörténész.

¹⁵ Földes Imre (1934) Erkel Ferenc-díjas zenetörténész.

¹⁶ Huzella Elek (1915–1971) zeneszerző, tanár.

¹⁷ Antal István (1909–1978) zongoraművész, zenepedagógus.

¹⁸ Kadosa Pál (1903–1983) kétszeres Kossuth-díjas zongoraművész, zeneszerző, zenepedagógus.

pelenkássák a diákokat a főiskolán. Cigányprímás generációk is nőnek fel úgy, hogy a papa kettőtöri a vonót a gyerek hátán, állítólag Kontra Antal is így nőtt föl, a Józsefvárosban laktak. Na, onnan kiemelkedni csak akkor lehetett, ha vasszorgalommal tanult valaki. A kiugrási lehetőségnek vagy a zene, vagy a sport számított csupán.

Rozsonits Tamás:

Aztán megérkezett a beatkorszak...

Kontra Zoltán:

Gondolj bele: jött a Beatles,¹⁹ akkor jött a minden! Otthon a rádióban ment ezerrel a *Teenager Party*.²⁰ Huzella Elekre nagyon jellemző a következő sztori: Budapesten lépett fel akkoriban Ella Fitzgerald²¹ egy hétvégén. A következő heti óráját Huzella azzal kezdte: „Ki nem volt ott a koncerten?” Volt köztünk egy nagyon güzü leányzó, egyedül ő kérdezte meg: „Milyen koncerten?” Huzella begerjedt, olyat kapott tőle a csaj, hogy csak na! Másrészt: akkoriban működött a francia Double Six énekegyüttes. Hatan voltak, de mindenki több szólamot is énekelt, így készültek a 8-10-12 szólamú felvételeik. Őrült érdekes volt. Huzella behozta egy felvételüket, kiválasztott nyolc ütemet, és azt mondta: „Na tessék, ez a mai napi diktálandó. Tessék leírni.” És milyen igaza volt, mert az, hogy mindig mindent zongora mellett diktálnak, az teljesen életszerűtlen, mert ha ki kell hallgatnod bármit egy felvételről, azt soha nem zongorán játszották el neked. Vért izzadtunk, de nagyon kinyitotta a fülünket. Sokan kérdezik, hogy mire jó a Kodály-módszer, ami szerintem nem módszer, hanem egy koncepció. Én ennek hatalmas áldásait éltem át. Húsz évet éltem Németországban, és valódi tánczenét játszottam, óriási repertoárt. Azokat a számokat meg kellett tanulni. Nem nehezek, egyik sem, de mindegyikben van egy kicsi eltérés, és nem illik összekeverni egyiket a másikkal. Rendszerint kaptam egy nagy mappát a szövegekkel, nekem pedig oda kellett írnom az akkordokat a megfelelő szöveghez. A hazai tanulmányaimhoz híven szépen beírtam római számokkal, hogy első fok, negyedik fok, stb., és a billentyűintrót leírtam szolmizálva. Meglátták ezt a német kollégák, és kérdezték, hogy mit csinálok? Mondtam nekik, hogy én ezeket a dalokat ettől kezdve bármilyen hangnemben le tudom játszani. Teljesen kiakadtak ezen, hogy ez meg mi? Németországban nem ismerik a Kodály-módszert, ellentétben a világ számos országával. Ezt onnan tudom, hogy a mostani feleségem a Kodály-intézetben volt tanárnő harminc éven keresztül. Mindketten most mentünk nyugdíjba. Mesélte, hogy a világ minden részéről jönnek oda tanulni, németek csak elvétve. Ott az Orff²²-módszer szerint tanulnak. Más kérdés, hogy mára Magyarországon az ének-zene tanítást teljesen lezüllesztették, a gyerekeknek esélyük sincs a jó és a rossz közül kiválasztani az előbbit. De vissza a Zeneakadémiához: elvégeztem, igaz kirúgtak egy évre, mert nem jártam be órákra. Beleszerettem a kortárs avantgárdba. Ez olyan 1970 körül lehetett. Kijártunk a Varsói Ősz nevű fesztiválra, ahol megjelent Boulez,²³ Stockhausen,²⁴ mindenki ott volt, aki számított, és élőben hallhattuk a műveiket, előadásait. Ezek után itthon is lehetett kortárs zenével foglalkozni. John Cage²⁵ egyik művének címe: 4'33", s az a lényeg, hogy egyetlen hang sem szólalhat meg ezalatt. Ennek a hazai bemutatója az én nevemhez fűződik. A Zeneakadémia kisterme fölött volt egy stúdió. Szabó úr, a technikus minden diákkoncertet felvett, és ha vittél neki egy szalagot meg egy üveg konyakot, átmásolta neked is. Kétségbeesve mesélte, hogy van a szalagon körülbelül öt perc csend. Mindent kipróbált, összevissza csavargatott minden

¹⁹ A Beatles (1960–1970) angol beatzenekar.

²⁰ *Teenager Party*: Cseke László zenés műsora volt a Szabad Európa Rádióban.

²¹ Ella Fitzgerald (1917–1996) háromszoros Grammy-díjas amerikai dzsesszénekesnő.

²² Carl Orff (1895–1982) német zeneszerző, zenetanár.

²³ Pierre Boulez (1925–2016) francia zeneszerző és karmester.

²⁴ Karlheinz Stockhausen (1928–2007) német zeneszerző.

²⁵ John Cage (1912–1992) amerikai zeneszerző.

gombot, de sehogy se jött rendbe. Szegényt alig tudtam megnyugtatni, hogy ez volt a Cage-mű. Időnként az ott tárolt szalagokat leselejtezték, így az én Cage-felvételem is megsemmisült.

Rozsonits Tamás:

Hogyan jött a klasszikusok és a beat után a kortárs zene az életedbe?

Kontra Zoltán:

Azt valószínűsítem, hogy azért vettem rá magamat, mert azon a területen sikeres tudtam lenni. A Chopin²⁶-etűdöket és a Beethoven²⁷-szonátákat úgyis tudta mindenki. Én meg nem voltam egy gyakorlós típus, meg sem tanultam ezeket rendesen. A kortárs zenében tudtam előnyt szerezni, ebben éreztem jól magam, sikeres voltam, sőt, írtak is nekem darabokat. Meg is kaptam 1971-ben az Artisjus, akkori nevén Szerzői Jogvédő Hivatal díját mai magyar művek terjesztéséért, Kadosa Pál adta át. Délelőtt vettem át, délután pedig a Zeneakadémián zajlott a fegyelmi tárgyalásom, és kizártak. Annak a bizottságnak az elnökét is úgy hívták: Kadosa Pál. Rebellis voltam. Lázadtam. Fél évre visszamenőleg zártak ki, az évet meg kellett ismételni. A Zeneakadémián volt akkoriban testnevelés is, úsznunk kellett a Sportuszodában. Ott volt a bökkenő, hogy mindezt reggel hétkor kellett volna, és a bejáratnál pedig működött egy büfé. Az előcsarnokban folyt a strigulázás. Behúzták a nevünk mellé, és máris fordultunk ki a kocsmába. Emiatt az öltözőben, a medencénél, és végül a vízben striguláztak minket. Tehát a testnevelési követelményeket nem tudtam teljesíteni négy félév alatt, sőt, már a hetedik is érvénytelen lett, így a büntetés félévében úszni kellett járnom. Így történt az, hogy fél évig testnevelésszakos voltam a Zeneakadémián.

Rozsonits Tamás:

Összejártál a hazai avantgárd világ ismert figuráival?

Kontra Zoltán:

Hogyne! A Fiatal Művészek Klubja törzshelyünk volt a Népköztársaság útján. Komoly találkahely volt, rengeteg rendezvénnyel. Mindenki ott lógott: írók, költők, festők, zenészek, színészek, csajok. Nagyon komoly élet zajlott ott, engem is berántott akkor az alkohol, aztán kinőttem belőle. A Várban egy társaság megalapított egy kísérleti színházat, Szikora János²⁸ volt a rendező, még egyetemistaként. Ott volt még Szkárosi Endre²⁹ (akkor még Horváth Endreként) és zenészek: Márta Pista³⁰ meg én. Pista osztálytársam volt a gimiben. Eötvös Péter,³¹ amikor itthon volt, Szentendrén, Simon Albertnél³² tartott beszámolókat németországi és egyéb élményeiről. Mesélt Stockhausenről, Boulezről, mi meg ámulva hallgattuk. Itt született az az ötlet is, hogy legyen a Zeneakadémián ütőhangszeres szak. Így aztán három évig ütözni is tanultam.

Rozsonits Tamás:

Mikor diplomáztál?

---

²⁶ Frédéric Francois Chopin (1810–1849) lengyel zeneszerző és zongoraművész.

²⁷ Ludwig van Beethoven (1770–1827) német zeneszerző.

²⁸ Szikora János (1950) Jászai Mari-díjas rendező, színész, díszlettervező.

²⁹ Szkárosi Endre (szül.: Horváth Endre, 1952–2022) József Attila-díjas író, költő, műfordító, kritikus, irodalomtörténész.

³⁰ Márta István (1952) Erkel Ferenc-díjas zeneszerző.

³¹ Eötvös Péter (1944) Kossuth-díjas zeneszerző.

³² Simon Albert (1926–2000) karmester, zenetudós, zenepedagógus.

Kontra Zoltán:

A kizárás és a visszavétel után már komolyabban vettem a dolgokat. A kizárás alatt a magyar művészi torna válogatott zongoristája voltam. Patocska Mária és a többiek... képzelheted... tizenkilenc éves voltam akkor. Később a Budapesti Postás Sportegyesület zongoristája lettem. Ott tornászott Császár Mónika,³³ Balczó András³⁴ későbbi felesége. Ha bekerülök a válogatottba, mehettem volna velük olimpiákra, de nem kerültem be. Ács József egy szenzációs ember, pár évvel előttem került a Zeneakadémiára, az volt a „sara”, hogy templomba járó családból származott. Elvégezte a zongora szakot, de Kadosa kijelentette, hogy addig nem kap diplomát, amíg ő a tanszékvezető. Így emiatt elvégezte az orgonát és a zeneszerzést, azokból diplomázott is. Zongorából végül 1975-ben kapta meg. Eredetileg ő zongorázott a művészi torna válogatottnál, aztán 1972-ben a müncheni olimpián disszidált az egyik művészi tornász csajjal. De vissza az Akadémiára: a nagy avantgárdizmus alábbhagyott, és negyed- vagy ötödéven segítettek abban, hogy felajánlották: tanítsak a budafoki zeneiskolában. Így egy ideig ott tanítottam, szerintem teljesen eredménytelenül, de valahol el kellett kezdeni. Kicsikkel nem igazán szerettem foglalkozni, ahhoz egy tyúkanyó kell. Nem tartott sokáig a tanári pályafutásom, négy évig talán. Végzős zeneakadémistáknak általában fel szokta ajánlani itt-ott tanári állást, így kerültem oda én is. Iskolatársaim is tanítottak ott, tehát ismertem a kollégáimat. Budafok hatalmas kerület, az igazgatónak volt egy mániákus ötlete, hogy a Zeneiskolának legyen egy önálló épülete. Akkor még úgy kellett termekbe vagy szertárakba bekéredzned zeneórát tartani. Nagyon jó volt a tantestület, az igazgató meg valódi fanatikus. Aztán össze is jött az önálló zeneiskola épület. Megismerkedtem ott egy lánnyal, beleszerettem, feleségül vettem, a hegedűtanár kollégám meg a testvérébe, úgy gondoltuk, hogy Nagytétényben belevágunk közösen egy építkezésbe. Csakhogy az akkori 2000-2200 forintos tanári fizetés erre nem nagyon volt elég. Megismerkedtünk két népművelővel, Kárpátival és Kövérrel.³⁵ Egyszer csak szólt Kárpáti, hogy az Állami Déryné Színházban karmester-korrepetitort keresnek. Menj oda, nem egy komoly színház – mondták. A fizetés tényleg sokkal jobb volt. Amúgy is csak legyintettek rájuk, járják a vidéket. Oda kerültem, az első darab mindjárt az *Irma, te édes*³⁶ volt. Rengeteget tanultam itt, és én is jártam az országot. A színházat később összevonták a 25. Színházzal, és átkeresztelték Népszínházzá, ahol nagy szerencsémre megalakult egy táncegyüttes. Györgyfalvay Kati³⁷ vezette, aki szerintem a magyar táncművészet Bartókja.³⁸ Korrepetitor voltam, nem kellett a társulattal járnai, reggel bementem, kettőkor végeztem, enyém volt a világ. Kitaláltuk a zenész kollégáimmal, hogy játszunk ragtime-ot. Így alakult a Budapest Ragtime Band, először tizenegy emberrel, aztán szűkült a létszám, ott már én voltam a zongorista, az első lemezen még én játszom. Emellett a színházban természetesen adódtak még feladatok, például egy *Búbos vitéz* című gyerekdarab, amelynek a zenéjét Farkas Ferenc³⁹ komponálta. Fel kellett vennünk a hanganyagot, a társulat azt vitte magával az előadásokra. A Várszínházban vettük fel, jött egy Tary László nevű fuvolista az Operettszínházból és megkérdezte, van-e kedvem külföldre menni egy nyári munkára. Ez 1978-ban történt. Abban az évben még építkeztünk, nem mentem, csak a következőben. Öttagú együttesnek szólt a felkérés, előtte Gyulay Gaál János⁴⁰ volt a zongorista, őt váltottam. Négy hónapig játszottunk kint, a zenekar vezetőjének neve beszédes volt: Ádász Géza, aki a BM Szimfonikusok tagja volt, mindenben megvolt a

³³ Császár Mónika (1954) tornász.

³⁴ Balczó András (1938) a Nemzet Sportolója, háromszoros olimpiai bajnok öttusázó.

³⁵ A Kövér Péterrel készült életútinterjú lásd:

https://hangfoglalo.hu/uploads/content/files/Kover_Peter_vegleges.pdf

³⁶ *Irma, te édes (Irma la Douce)*: 1963-as amerikai film, rendezte: Billy Wilder.

³⁷ Györgyfalvay Katalin (1937–2012) Erkel Ferenc-díjas táncművész, koreográfus, pedagógus.

³⁸ Bartók Béla (1881–1945) Kossuth-díjas zeneszerző, zongoraművész, népzenekutató.

³⁹ Farkas Ferenc (1905–2000) kétszeres Kossuth és Erkel Ferenc díjas zeneszerző.

⁴⁰ Gyulay Gaál János (1924–2009) Erkel Ferenc-díjas zeneszerző, zongorista.

gyakorlata, a résnyire nyitott ajtaja mögött folyamatosan járt a magnó, a leveleinket felbontva kaptuk meg. Winterbergben kezdtünk, Köln és Dortmund felé, egy hegyen, egy üdülőszállodában. A németeknél minden „kur” a kúrát jelenti, mi voltunk a „kurorchester”. A „kur” így aztán egész életemre rányomta a bélyegét.

Rozsonits Tamás:

Jó pénzt lehetett ezzel keresni?

Kontra Zoltán:

Igen, akkoriban, 1979-ben bruttó 2000 német márkát havonta. Az Interkoncerten⁴¹ keresztül szerződünk. Akkor még a kettős adózás működött, tehát Magyarországon és Németországban is adózni kellett. Na és a német TB, a nyugdíj, a betegbiztosítás és a munkanélküli biztosítás, az volt a komolyabb tétel. És persze itthon is kellett a TB-t is fizetnünk. Később a külföldről befizetett TB-k mind eltűntek. A dokumentációval együtt. Sok zenész és technikus emiatt nem kap nyugdíjat manapság. Nekem szerencsém volt: kaptam egy levelet, hogy ennyi és ennyi külföldön töltött év el van számolva, összeg semmi, de legalább az évek számítanak, így kapok német nyugdíjat is. 1980-ban szabadúszó lettem, és azóta is az vagyok. 1970–80 közt azért tíz év magyar munkaviszonyom is volt. Jobb, mint a semmi.

Rozsonits Tamás:

Mit gondolsz: mi az oka annak, hogy a magyar zenészek elsősorban Németországba, Svájcba, a skandináv országokba és hajókra mentek muzsikálni?

Kontra Zoltán:

Azt szokták mondani, hogy mert a magyarok jobbak és olcsóbbak, mint nyugati kollégáik, s ez részben így is volt. Meg hát a kalandvágy, és nyilván ide voltak a legjobb kapcsolatok. Ez így van, bár én magam csak Németországban zenéltem, és hajón sem voltam. Norvégiába főleg könnyűzenészek mentek, akik havonta költöztek egyik helyről a másik helyre, az adott hotel vagy kocsmalánc más-más egységébe. Amikor először Németországban zenéltem, korábban Pásztory Zoli,⁴² az Illés⁴³ tagja is egy szalonzenekekarban dobolt. Első alkalommal négy hónapra szerződtem, május 1-jétől szeptemberig.

Rozsonits Tamás:

Milyen útleveled volt?

Kontra Zoltán:

Szolgálati. A barna színű, ha jól emlékszem. Minden út végén el kellett számolni az Interkoncertnél, majd leadni az útlevelet. Arra is figyelni kellett, mennyi valutát hozol haza, azt a Konzumtourist boltjaiban lehetett elvásárolni.

Rozsonits Tamás:

Tettél félre titokban valutát?

---

⁴¹ Az Interkoncert előadók külföldi szerepeltetéséért felelős szervezet, jogelődje az Állami Koncertigazgatóság.

⁴² Pásztory Zoltán (1944–2005) Kossuth-díjas dobos; az Illés-együttes tagja volt.

⁴³ Az Illés-együttes (1957–1973) az egyik legnépszerűbb magyar beatzenekar volt.

Kontra Zoltán:

Figyelj, akkoriban fiatal ember voltam, a keresetem, a bruttó 2000 DM⁴⁴ kb. 1400-at jelentett nettó. A szállás havonta 200 DM-be került fejenként, mégpedig úgy, hogy ketten laktunk egy szobában, tehát 400. Ezek mind-mind nagyon gyanús üzelmek voltak, valaki jól járt. Az utolsó héten Ádász Géza közölte, hogy ő még kér úgynevezett kottapénzt is, négy hónapra 240 DM-et, mert azt dr. Perényitől⁴⁵ (ismert zenész volt a külföldi szalonzenélésben) pénzért kapta kölcsön. Nagyon kiakadtam, kérdeztem, miért nem az indulás előtt, még Budapesten közölte? 1980-ban, mikor újra kimentem vele, az akkori klarinétossal, aki Perényitől jött, mert ők már zenéltek korábban együtt, fogtuk magunkat, és elküldtük a pénzt Perényinek. Postafordultával érkezett a válasz: „Nekem önökkel nincs ilyen megállapodásom.” Párhuzamosan Ádász Géza is kapott egyet, mi meg néztük, amikor kibontotta, majdnem megütötte a guta. A vége az lett, hogy amint hazaértünk, bevonták az útlevelemet. Nem mehettem Németországba, viszont 1981-ben Olaszországba már igen. Ez lett életem legszerencsésebb eltöltése, *West Side Story*⁴⁶ három hétig, amerikaiakkal. Hát az! Sejtethed! Szabadtéri előadások voltak hatalmas amfiteátrumokban. A zenekar full magyar, nagyjából az Operettszínház zenekarából verbuválódott, elképesztően jó zenészekből. Engem Tary Laci hívott. Ezt az amerikaiak már a harmadik próba után levették, állítólag Bernstein⁴⁷ is üzent, hogy köszöni! Az amerikaiak úgy dolgoztak, hogy több társulat járta egy ideig Európát, Ázsiát, más földrészeket, forgásban, tehát időnként csere, mindenki mindenhova eljut. Persze a csúcspont a Broadway volt. Nem vitt magával a társulat zenekart, hanem helyben szerződtek, mégpedig Kelet-Európából. Rajtunk kívül voltak románok, csehek, lengyelek, szlovákok is. Hat zenekari próbával kiálltunk. És kész. Táncost nem is láttunk. Csak az első előadáson. Bejött a karmester, beszámolt: három, és... működött soundcheck nélkül. Minden tempó stimmelt, maximális profizmus volt.

Rozsonits Tamás:

Miért nem lettél valamelyik ismert magyar pop-rock zenekar billentyűse? Mindenkit ismersz, mindenki ismert.

Kontra Zoltán:

Ilyen szempontból én nem működtem. A magyar popzenében soha, sehol, senkivel nem játszottam, de a bulijaikra eljártam. Színházi ember lettem, amit nagyon bírtam. Németországban játszottam Friedrich Karcsival,⁴⁸ Silye Attilával.⁴⁹ A Budapest Ragtime Band alakulását követően havonta volt egy klubunk a Lágymányosi Közösségi Házban. A KFT-nek⁵⁰ és a Hobo Blues Bandnek⁵¹ is. Azok a klubok marha jól mentek: jött Presser Gábor, de mások is, szinte mindenki. Presser a zenekar vendégeként fel is lépett velünk. Aztán kénytelen voltam kiszállni, mert egy idő után nem nagyon ment a szekér, engem meg hívtak külföldre.

Rozsonits Tamás:

Felépült közben a házad?

---

⁴⁴ DM: Deutsche Mark: Nyugat-Németország hivatalos pénzneme 1948 és 1990 között, majd az újra egyesült Németországgé 2002-ig, az Euro bevezetéséig.

⁴⁵ dr. Perényi Sándor József (1911–1987) jogász, gordonkaművész, zenekarvezető.

⁴⁶ *West Side Story*: 1957-ben bemutatott musical, zene: Leonard Bernstein, szöveg: Stephen Sondheim.

⁴⁷ Leonard Bernstein (1918–1990) Grammy-díjas amerikai zeneszerző, karmester, zongoraművész.

⁴⁸ Friedrich Károly (1948) harsonaművész, egyetemi tanár.

⁴⁹ Silye Attila zeneszerző, harsonás, basszusgitáros, az Express együttes egykori tagja.

⁵⁰ A KFT egy 1981-ben alakult zenekar.

⁵¹ A Hobo Blues Band 1978-ban alakult blues-rock zenekar.

Kontra Zoltán:

Igen, nagy nehezen, aztán úgy is maradt, mert később, 1989-ben elváltunk, amerikai módra: minden az asszonyé lett. 1981-ben tehát Olaszországba kerültem, közben kaptam egy megbízást Márta Pistától,⁵² így a kecskeméti Katona József Színházban a *Tűzijáték* című Paul Burkhard⁵³-darab karmestere lettem. Abban szerepel a híres dal: „Az én apukám egy olyan híres bohóc volt.” Nagy sikerrel ment a darab, szaklapokban írtak róla, csak éppen a színlapról lemaradt a nevem. Így jártam. 1982-ben megkeresett Benedek Tamás, meghívott a zenekarába. Az Északi-tenger egyik szigetén játszottunk, Borkumban, Banyák Nándor, Inhoff Ede, Kucsera Jenő, Silye Attila, de ott volt Bianki Iván is, a Kex⁵⁴ korábbi tagja, ő valami elképesztő zenész: bármilyen hangszerhez nyúlt, csodálatosan játszott! Hihetetlen pasas volt! 1982-ben Benedek Tamás megkérdezte, hogy van-e kedvem télen is maradni? Ha igen, alapítsunk egy kvintettet (addig tizenegyen voltunk a zenekarban), szerződünk Wiesbaden környékére, de előtte még zongoristát kerestek Borkumban (Bajorország), ott ültem be egy zenekarba. Faluhelyi Gyula volt a zenekarvezető, aki amúgy az Interkoncertben tisztviseelő is volt, talán jogász. Aztán következett a kvintett Bad Schwalbachban, így tehát 1984-től télenyáron legálisan, szerződéssel Németországban zenéltem, és nagyon kevés időt töltöttem itthon.

Rozsonits Tamás:

Meg sem fordult a fejedben, hogy disszidálj?

Kontra Zoltán:

De, egyszer igen, még 1970-ben Belgiumban. Diák voltam, aztán győzött a józan ész. Azóta soha. Pedig közben itthon elváltam, amihez az is hozzájárult, hogy Benedek Tamás szemet vetett a feleségemre, sikerrel. 1989-re leváltam Benedekről is, és elmentem egy német Kurorchesterbe, ami annyira volt német, hogy a zenekarvezető egy német fiú, Andreas König volt, de bolgár volt a dobos, holland az egyik hegedűs, olasz a másik, és voltam még én. Németül beszélünk egymással, közben megtanultam a nyelvet, de az, hogy C-dúr meg F-moll, az olasz meg a bolgár nem tudták, mert ők más rendszerben tanultak zenét nekik ez „Do maggiore” és „Fa minore” volt. Baromi jó banda voltunk! Az is ehhez a bandához fűződik, hogy akkor tértem át a zongoráról szintetizátorokra. 1987–88, óriási dolog volt ez: Yamaha DX-7, Korg M1, Roland D 50, nekem mind a három megvolt. Bele voltam bolondulva, hogy nekem mindig a legújabb hangszer kell! Végül nagy Roland-rajongó lettem. Bad Lauterbergbe szerződtem, és közben megismerkedtem egy német hölgygel, így gyakorlatilag Németországba költöztem. 1990-ben megházasodtam. 1989 decemberében elmentünk Bonnba a követségre, és a nagykövet szólt, hogy várjuk meg a januárt, mert akkor már majd nem kell disszidálni, mert szabad lakóhelyválasztás lép életbe. Bementünk a magyar konzulhoz is, és a háta mögött a falon Nagy-Magyarország térkép és a Kossuth-címer lógott, már akkor. Rendkívül izgalmas időszak volt az, sajnos nem itthon éltem meg, de német oldalról látni sem volt kutya! Hannoverben volt egy kocsmá, ahova néha elmentem zongorázni, egy NDK⁵⁵-s szőkevény volt a tulaj, nagyon bírtuk egymást. Nagy szám volt, hogy Zoltán zongorázik, aki magyar, minden alkalommal megtelt a kocsmá. Az eufória eltartott olyan két és fél óráig, aztán berúgtak, és kitört belőlük a náci, szinte menekülni kellett. Szóval a Harz-hegységben játszottam. A kur-zenélés olyan, hogy naponta kétszer, de lehet, hogy háromszor kell játszani. Erre még a zenekarvezető ügyesen beszervezett egy diszkót Braunlagéba, ami fenn van a hegy tetején, pont szemben az NDK-hegycsúccsal, mindegyik tetején egy-egy nagy adó-vevő

⁵² Márta István (1952) Erkel Ferenc-díjas zeneszerző.

⁵³ Paul Burkhard (1911–1977) svájci zeneszerző.

⁵⁴ A Kex 1969 és 1971 között létezett rockzenekar, frontembere Baksa-Soós János.

⁵⁵ Német Demokratikus Köztársaság: 1949 és 1990 között létezett állam, a szovjet megszállási zónában.

állomás. Egymást figyelték. Szóval, amikor a kocsmáros meglátta, hogy hozom be a hangszereimet, azt mondta: na, ez egy jó zenekar, úgy, hogy közben még egy hangot sem játszottunk. Abból indult ki, hogy milyen márkások a hangszereim. A Roland lett a kedvencem, a billentését szerettem meg, másrészt melegebb hangja volt, mint a másik kettőnek. Mintha egy kicsi analóg „piszkot” beleprogramoztak volna.

Rozsonits Tamás:

Ahogy látom, az elektronika és a számítástechnika is érdekel.

Kontra Zoltán:

Nagyon. Akkoriban nagyon beleszálltam, Atari, rengeteget programoztam, érdekelt. Vivalditól⁵⁶ a *Négy évszakt* egyedül feljátszottam hangonként, az összes hangszert. Ekkor kezdtem megtanulni a számítógépes kottairást is, melynek aztán nagy hasznát vettem, hiszen részben ebből élek most. A lehetőségek tárháza nyílt meg – gondoltuk akkor sokan. Körülbelül évig nem a szalonzene területén működtem.

Rozsonits Tamás:

Vissza a híres gyógyfürdővárosokhoz: milyen volt ott az élet?

Kontra Zoltán:

Ezek a „kur”- helyeken a Kurorchesterek, benne a kur-zenészekkel, komoly magyar vonatkozású hagyományokkal rendelkeznek, mert a két világháború között Barnabas von Géczy lemezeket is készített. Géczy Barnabás⁵⁷ kiváló roma hegedűs, egész fiatalon a pesti Operaház koncertmestere volt. Amúgy a műfaj Johann Strausszal⁵⁸ kezdődik, ő volt az első, aki hegedűvel kiállt a zenekar elé, úgy dirigálta a zenészeket. Ő volt az első „Stehgeiger”. A többiek ültek. Aki ilyet vállal, az nagyon jó hegedűs. Amit André Rieu⁵⁹ csinál, az hatalmas show, viszont ő nem olyan jó a hangszerén. Hatalmas show-t csinál, ami mostanra szerintem már túlnőtt az ízlésség határán. Körülbelül annyit ér, mint Mága Zoltán⁶⁰ vagy Edwin Marton.⁶¹ Azok a hegedűsök, akikkel nekem szerencsém volt játszani, óriási zenészek. Tudtak irányítani, és a közönséggel bánni. Ennek ellenére ez egy nagyon lenézett műfaj. Amikor én belekezdtem, borzasztó, amit kaptam: hogy elkurvultam, az volt a legkevesebb. Diákkoromban nagy avantgárdista voltam, akkoriban két dologra nem is gondolhattam volna: az egyik, hogy én majd operettet játszom, sőt abból építem a házamat; a másik, hogy megtanulok németül. Ez a kettő olyan utálatos dolognak tűnt, hogy az kifejezhetetlen. Ehhez képest elég jól tudok már németül, és a ház is áll még. Nincs az operettel semmi baj, ráadásul mi ezt ott hangszeresen játsszuk. Nem énekel senki, ami azért nagy előny. Hallgasd meg Oscar Peterson⁶² *Vágyom egy nő után* feldolgozását. Olyan tempóban játssza, hogy az elképesztő! Vagy Körössy Jánost,⁶³ Garay Attilát,⁶⁴ Pleszkán Frigyest.⁶⁵ Te tanulhatsz bármit meg nagy kottista lehetsz, beülhetsz egy szimfonikus zenekarba egy életen át, ahol nyugdíjig nyomhatod, még azt is megtanulhatod, hogy kell úgy húzni, hogy a vonó ne érjen a húrhoz, de ez nem igazán perspektíva. Egy kiségyüttes más, itt viszont rohadtul kell blattolni: itt kiteszik

⁵⁶ Antonio Vivaldi (1678–1741) olasz zeneszerző.

⁵⁷ Géczy Barnabás (1897–1971) hegedűművész, karmester.

⁵⁸ Johann Strauss (1804–1849) osztrák zeneszerző.

⁵⁹ André Rieu (1949) holland showman, hegedűművész.

⁶⁰ Mága Zoltán (1974) Liszt Ferenc-díjas hegedűs.

⁶¹ Edwin Marton (eredeti neve: Csűri Lajos, 1974) Emmy-díjas hegedűs.

⁶² Oscar Peterson (1925–2007) hétszeres Grammy-díjas kanadai dzsessz-zongorista.

⁶³ Körössy János (1926–2013) magyar származású román, majd amerikai dzsessz-zongorista.

⁶⁴ Garay Attila (1931–2013) dzsessz-zongorista, zeneszerző.

⁶⁵ Pleszkán Frigyes (1959–2011) dzsessz-zongorista.

a kottát, három: és! Persze, nyilván próbálunk is olykor. A repertoár pedig hatalmas. Gondolj bele: egy vendég, mondjuk, két hetet tölt az üdülőhelyen, neked ez alatt nem illik ismételni. Ennek megfelelően léteznek kottaanyagok. A már korábban említett dr. Perényi Sándornak hatalmas kottagyűjteménye volt, ezt használja mindenki ma is, rajtuk a pecsétje. Taligás Lajos a másik: neki is hatalmas kottaanyag van a birtokában, közzájön forogtak. Egyik helyen létezett egy kottatár, telis-tele. Egyszer nagyon megtetszett nekem, hogy az egyik zenemű címe az volt, hogy „Blindekuh”, vagyis *Vak tehén*. Akkor azt még nem tudtam, hogy ez a szembekötősdit jelenti. Beemeltem a műsorunkba, mikor először játszottuk, láttam, hogy egyszer csak a hegedűsnek reszket a válla. Betegre röhögte magát, de egy hangot sem játszott. A végén odahívott és mutatta: a kottájában két üres oldal szerepelt... Szóval a lenézett műfajról: egyrészt nagyon sokat lehet ebből tanulni, lehet lazulni, de egyet nem lehet: ellineskedni, mert téged azért fizetnek, hogy játssz! Ha nincs közönség, azért, hogy legyen; ha van, őket pedig meg kell tartani. Úgy, hogy visszajöjjenek. A mostani zenekar, amit vezetek tizenhat tagú. Mára ez ritkaság. Erre a taglétszámra hangszererek és fazonírozok.

Rozsonits Tamás:

Szólóban szoktál zongorázni?

Kontra Zoltán:

Már nem. Az utóbbi években a Szegedi Egyetem Zeneművészeti karán voltam korrepetitor. Zongorából nekem annyi elég volt. Németországban az utolsó években egyáltalán nem játszottam klasszikus zenét. Játszottam dzsesszkocsmákban, meg voltam Hannoverben egy hotelben egy fél évig bárzongorista, majd ezt még több követte. 2019-ben nyugdíjba mentem, azóta csak az unokáknak zongorázom.

Rozsonits Tamás:

A szállodákban volt valami követelmény, hogy milyen stílusból mennyi dal legyen a repertoáron?

Kontra Zoltán:

Ilyen szempontok nem léteztek, de rendszeresen küldtek egy füzetnyi ajánlatot, ezek kiségyüttesekre át voltak már hangszerelve, szólamokra bontva. Inkább szórakoztatóak voltak ezek a kiadványok, mint hasznosak. De vannak jók is, például az ismertebb Mozart-nyitányok, Rossini⁶⁶-nyitányok. Úgy gondolom, hogy ezeket az elődeink mind-mind szépen begyűjtötték, ezeket aztán az egyre szaporodó zenekarok egymástól kölcsönözték. A mostani zenekarom repertoárkönyvét éppen most írom át, mert a régi elhasználódott. Most ott tartok, hogy hatvan nyitány, több mint harminc keringő, kétszáznál is több egyveleg, összesen a zeneszámok meghaladják az ezret. Ezek egy része már használhatatlan, mert már nem ismeri őket szinte senki. Éppen ezért kell a repertoárt folyamatosan újítani. Egy-egy újabb zenekar mindig úgy jött létre, hogy az, aki megalapította, előtte máshol már gyakorlatot szerzett, és mindent ismert. Élt egy Johann Schrammel⁶⁷ nevű osztrák zeneszerző, legismertebb műve a *Wien bleibt Wien* című induló, egyébként szerzőjéről, róla nevezték el a sramlizenét. Az első alkalommal, amikor kimentem muzsikálni, minden alkalommal ez volt a nyitószám. Gondolj bele: négy-öt hónapig, napi három alkalommal zenéltünk, hányszor játszottuk csak ezt a darabot? Délelőtt egy órát, délután és este is másfél-két órát. 11 órás, 15 órás és 19:30-as kezdéssel. Heti egy szabadnappal. Mindenki hozott magával ötleteket, az első időkben egy kiségyüttesben játszottam, de még a tizenegy tagú Benedek-zenekarban is kértek zongoraszólót minden műsorba. Ez általában egy Chopin-mazurka vagy valami könnyedebb

⁶⁶ Gioachino Antonio Rossini (1792–1868) olasz zeneszerző.

⁶⁷ Johann Schrammel (1850–1893) osztrák zeneszerző.

darab volt. Egész életemben nem szólóztam annyit, mint akkoriban. Ez nagy rutint és biztonságot adott, ráadásul teljes szabadságot adott: azt csináltam, amit akartam. A tempókat egyik nap így, a másik nap úgy, sosem untam meg. Hatalmas iskola belecsöppenni egy ilyen zenekarba, mert aki újonc, annak ezt a hatalmas repertoárt le kell blattolnia, mert nincs próba, nincs is rá idő. Valljuk be, azért ehhez jó idegzet kell.

Rozsonits Tamás:

Mennyire meghatározó az a közeg, akiknek játszatok? Nyilván ezekre a helyekre a gyógyulni vágyó emberek járnak, életkor szerint is különböző összetételű csoportok, más-más anyagi helyzetűek és műveltségűek. Mennyire kell erre odafigyelnetek?

Kontra Zoltán:

Nagyon! Az eleve meghatározó, hogy ezekre a helyekre az idősebbek járnak, a felső középosztály. Vállalkozók, cégtulajdonosok, általában kultúremberek, persze akadt kivétel. Kéthetente kívánság-hangversenyt tartunk, amire benyújtják az igényeiket. Sokat tanulunk ezekből is, és a repertoár is bővül.

Rozsonits Tamás:

Ezekért a zeneszámokért külön fizetnek?

Kontra Zoltán:

Nem. A németeknél ez nem szokás. Ritkán azért előfordul a „rodázás”.⁶⁸

Rozsonits Tamás:

Előfordul néha, hogy egy-egy vendég be akar állni zenélni? Ha igen: hogy reagáljátok le?

Kontra Zoltán:

Ilyen is megtörtént, de előre rögzítettük a főnökséggel, hogy ez abszolút tilos. Ha valaki odajön hozzám ezzel a kéréssel, azonnal az irodába küldöm. Ilyenkor néha megsértődnek, és elmondják, hogy ők mekkora művészek, de a szabály az szabály, ami azokra is vonatkozik, akiket esetleg jól ismerek. Előfordult már, hogy híres zenészek is feltűntek a vendégek között. Többen odajönnek hozzánk a szünetben beszélgetni. Akadnak harminc-negyven éve visszatérő vendégeink is. Sajnos időközben sokan eltűntek. A vírus miatt meg pláne.

Rozsonits Tamás:

A személyzettel mennyire voltatok összhangban? Régi módszer pl. a kamu pia, mikor a megrendelt konyak helyett teát visz ki a pincér, és a buli végén fele-fele...

Kontra Zoltán:

Ilyen nem fordult elő, az a vendéglátós zenészeknél divat. Mi szalonzenét játszunk. Zenekarvezetőként ezt meg sem engedem. Színpadon nem iszunk!

Rozsonits Tamás:

Hogy épül fel műfajilag az a hierarchia, amiben te működsz?

---

⁶⁸ Rodázás: vendéglátós zenekarok, zenészek külön díjazásért eljátsszák a vendégek kívánságát.

Kontra Zoltán:

Nehéz ezt megmondani, mert a szalonzene ma már nem létezik. Csak Németországban, a gyógyfürdőkre épülő nagy üdülőhelyeken. Már Ausztriában sem. Amúgy is csak a német nyelvterületen volt ez divat. Ez klasszikus szórakoztatózene. A bárzongora, a tánczene és a többi kifejezetten vendéglátózás. A vendéglátó ipar része. Rövid ideig voltam bárzongorista, és játszottam tánczenét is a sörsátortól kezdve a lakodalomig. A legbizarrabb emlékem, mikor süket-némáknak játszottunk bált. Persze a hozzátartozóik egészségesek voltak, és hallottak mindent.

Rozsonits Tamás:

Magyarországon működtek jó szalonzenekarok?

Kontra Zoltán:

A Bergendy-zenekar⁶⁹ egy időben úgy hívta magát. Lehet, voltak mások is, csak nem váltak ismertté.

Rozsonits Tamás:

A Martiny-zenekar?⁷⁰ Vagy a Deák Big Band?⁷¹

Kontra Zoltán:

Hogy ők dolgoztak-e ilyen vonalon, azt nem tudom. Azt tudom elképzelni, hogy a zenekarok tagjai részt vettek szalonzenélésben. Akik így mentek ki, nem állandó, hanem mindenholnan összeszedett bandák voltak. Amikor én kijutottam először, az elődöm Gyulai Gaál János volt, majd Benedeknél Kovács László,⁷² aki ma neves karmester. Nagyon megerőltető melő ez. Neves és igazán tehetséges zenészek mondtak csődöt. Akadtak, akik ezt nem bírták, és sírva menekültek haza.

Rozsonits Tamás:

Nemzetközi zenekarokban játszottál, sok nemzet muzsikusaival. Mennyire volt az ő képzettségük hasonló a kiváló iskolákat végzett magyar zenészekhez képest?

Kontra Zoltán:

Mindannyian nagyon felkészült, kiváló zenészek voltak, bármit eljátszottak, akár lapról. Bolgárok, olaszok, németek, hollandok, lengyelek. Volt köztük egy félig vak hegedűs, aki a művek első és második szólamát is tudta fejből. Ha ketten játszottak, jól jött a második szólam. A szalonzenét a klasszikus zenéhez érzem közelebb, ha be kell határolni a stílust, mert ez nem vendéglátózás, táncmulatság, holott helyenként ilyen feladatokat is el kellett látni. A tánczene az más. Azt jobbnál jobb amatőrökkel műveltem. Volt köztük lakkozó a VW-nál,⁷³ mozdonyvezető, banki tisztviselő, stb. Egyik másik úgy énekelt és gitározott vagy dobolt, mint az álom.

Rozsonits Tamás:

Mi a különbség a nagy esztráddenekarok, például Udo Jürgensé⁷⁴ és közöttetek?

---

⁶⁹ A Bergendy-együttes (1958–2017) Artisjus-díjas zenekar

⁷⁰ Martiny Lajos (1912–1985) zongoraművész; a nevét viselő zenekart vezette.

⁷¹ Deák Tamás (1928) zeneszerző, trombitás; a nevét viselő zenekart vezette.

⁷² Kovács László (1956) Liszt Ferenc-díjas karmester.

⁷³ Volkswagen Művek

⁷⁴ Udo Jürgens (1934–2014) osztrák énekes, zeneszerző.

Kontra Zoltán:

Szinte ugyanaz a kettő, csak mi nem egy énekes köré csoportosultunk. Amit mi csinálunk, az az esztrádzenekekekkel rokonítható, meg a nagyon elit cigányzenekekekkel. Ők is mindent játszanak az égvilágon. Sajnos megszűnőben van ez a világ.

Rozsonits Tamás:

Milyen egyenruhában játszottatok, és volt-e erre valami követelmény?

Kontra Zoltán:

Amikor 1979-ben kimentem az első zenekarommal, ott világosszürke nadrág, fehér ing, nyakkendő és kék zakó alkotta az egyenruhánkat. Azt gondolom, embertelen rondán néztünk ki, de éjjel-nappal ez volt rajtunk. Csak az ingből volt váltás, a többit a szabadnapon kiakasztottuk szellőzni. Most a mi bandánkban a nadrág fekete, a munkáltató cégünkötől kaptunk feliratos pólókat több színben, meg van egy sötétebb zakó. Kombináljuk a színeket, nem fontos, hogy mindenkin mindig ugyanaz a színű póló legyen. Korábban a nyitó és a záró rendezvényen szmokingban játszottunk.

Rozsonits Tamás:

Milyen volt a zenekari tagok közti viszony az összezártságban?

Kontra Zoltán:

Igaz a mondás, hogy lakva lehet megismerni az embert. Keletkeztek feszültségek, de nem ez volt a jellemző. Valójában egymásra voltunk utalva. Volt, hogy együtt főztünk, buli után együtt söröztünk, nem lett volna értelme kilógni a sorból. Nagyon jó munkatársi kapcsolatban voltunk, ahol nő is volt a csapatban, ott szerelem is szövődött, talán házasság is lett belőle. Feszültség nem volt, csak froclizás, főleg viccből. A Sylt szigetén működő jelenlegi zenekar, amelyet én vezetek, ilyen szempontból szinte kivételesen remek társaság. Jó a hangulat, és abszolút profizmus uralkodik.

Rozsonits Tamás:

Legálisan és illegálisan is folyt a kereskedés, gondolom, felmértétek az itthoni igényeket. Lehet erről beszélni ennyi év távlatából?

Kontra Zoltán:

Persze! Megvoltak ennek a specialistái és a teljesen tehetségtelenek is, mint én. Ennek ellenére a társaim megpróbáltak bevenni a buliba. Ez az az időszak, amikor jött a Commodore-64 számítógép. Nagyon keresték a Commodore gépeket. A specialisták pontosan tudták, milyen cikken mennyit lehet fogni. A C-64-el meg is buktunk, de Benedek Tamás olyan kapcsolatokkal rendelkezett, hogy mégis megúsztuk. Rövid időre bevonták az útlevelünket, aztán visszakaptuk. Máig nem tudom, valaki felnyomott-e bennünket? Som Lajos⁷⁵ is éppen akkoriban bukott le. Őt is beköpte valaki, mert már a határon várták. A zenekar utána elment egy hajóra, énekelni, de a kolléga szintén bukott, nem engedték ki, helyette utazott Révész Sanyi.⁷⁶ A mi együttesünkben is voltak specialisták: működött egy miskolci vonal, Benedek akkoriban ott tanított a főiskolán, ismert minden miskolci zenészt, ők segítették eladni az árut. Az egész hálózat egy nagy maffia volt. Vitte haza már akkor a VHS videomagnókat ajándékba a hivatalok főnökeinek, tudta kit mivel lehet megkenni. Szerintem a rendőrséghez is volt drótja. Azt is megoldotta, hogy sem itthon, sem

⁷⁵ Som Lajos (1947–2017) basszusgitáros, rockzenész, a Neoton tagja, a Taurus, a Piramis és a Senator alapítója.

⁷⁶ Révész Sándor (1953) a Generál és a Piramis együttesek énekesese később szólókarriert épített, eMeRTon-díjas előadóművész.

Németországban nem fizetett adót. Egyik országban a másikra mutogatott és fordítva. Azon sem csodálkoznék, ha beszervezték volna.

Rozsonits Tamás:

Téged és a zenésztársaidat nem keresett meg a III/III?

Kontra Zoltán:

Engem nem. Amikor kikerültem, annak a zenekarnak a főnöke, Ádász Géza eleve a BM zenekarában játszott, nagyon gyenge hegedűs volt, viszont minket folyamatosan figyelt és kihallgatott. Mindig nyitva volt a szobájának az ajtaja résnyire, és ott állandóan forgott egy magnó. A szabadnapjainkon az ablakon másztunk ki, hogy ne tudja meg, mikor megyünk és mikor érünk haza. Előfordult, hogy fölbontva adta oda az én leveletemet, de kimagyarázta. Biztos, hogy ő beszervezett ember volt.

Rozsonits Tamás:

Ha valaki ma a példádát követné, és szalonzenekarban szeretne játszani külföldön, milyen tanácsokkal látnád el? Miután ezt a műfajt sehol nem oktatják.

Kontra Zoltán:

Na, ez az! Vannak olyan híres zenetanárok, akik azt vallják, nem is adnának diplomát addig a zenészeknek, amíg legalább három hónapot el nem töltenek egy ilyen helyen. Mint régen, mikor a céhlegények vándoroltak, és tanultak. Sajnos mára ez egy kihalófélben levő szakma. Kezdődik azzal, hogy csökkentik a zenekar létszámát odáig, hogy jó lesz az az egy darab billentyűs! Aztán ő sem kell, elég a cédé. Most meg az mp3 vagy a zenei megosztók. És kész. Meg egyre több hely bezár. Végleg. Ezeken a helyeken a kurdirektortól függ, alkalmaz-e zenekart, mert a gyógyvíz mellett a zene is gyógyhatású. Ez bizonyított tény. De a direktorok esetében is generációváltás zajlik. Mindent leural az üzlet. Egy zenekar szerződtetése pedig sok pénzbe kerül. A helyzet ugyan nem rózsás, de nem mondanám, hogy felejtse el. Elsősorban legyél sokoldalú, járj nyitott füllel, mindent ki kell próbálni, ne légy finnyás.

Rozsonits Tamás:

A jelenlegi feleségedet hogyan ismerted meg?

Kontra Zoltán:

Szerettem volna létrehozni magamról egy honlapot, hogy könnyebben elérhessen, aki szeretne. Azért beütöttem a keresőbe, hogy „kontra”, és kijött egy találat: Kontra Zsuzsanna, a kecskeméti Kodály Intézet tanára. A Zeneakadémiáról ismertük egymást, együtt tanultunk, volt is köztük valami akkor. A névazonosság becsapós: két teljesen különböző családról van szó. Ő Kontra Zsolt kézilabdázó unokatestvére, az édesapja pedig dr. Kontra György biológus, ő írta az általános iskolai biológia tankönyveket, szerintem mindketten azokból tanultunk. A televízióban is futott sorozata. Milyen érdekes: a mi édesapánkat is Kontra Görögnek hívták. Szóval írtam Zsuzsinak, találkoztunk, beleszerettünk egymásba, és azóta együtt vagyunk, ismét, harminc év után. Húsz éve ennek. Szóval, amikor 2004-ben hazaköltöztem Németországból, először Benedek Tamás keresett, hogy menjek újra hozzá zongorázni, majd pár év múlva Zsuzsi kolléganőjének férje, Maczák János, aki a Szegedi Egyetem Zeneművészeti Karán tanított. Hívott oda korrepetitornak, én meg elfogadtam. Én lettem a fafúvosok zongorakísérője. Szerencsémre, mert először az énekesekhez akartak benyomni, és ennek nem örültem volna annyira.

Aztán épp a Covid kitörésekor hagytam abba, a Covid után már nem mentem vissza dolgozni. Megvoltak az éveim a nyugdíjhoz, de nem volt egyszerű menet. Mikor beadtam a nyugdíjkérelmet, kiderült, hogy amit az Interkoncertnek befizettem adót és a TB-t, az ezekről szóló igazolások eltűntek. Ebben a helyzetben van egy csomó rockzenész és technikus is. Az Interkoncertnek nincsen jogutódja, és az egész dokumentáció eltűnt. Három évig leveleztem a Nyugdíjintézettel, ahol végül egy segítőkész ügyintéző elismerte ezek az éveket. Így aztán nyugdíjba mehettem, nagyon alacsony nyugdíjért, de Németországból is kapok valamennyit, mert ott is fizettem a TB-t. Mellette kottákat írok, hangszererek, és még járok ki két hónapra zenélni minden évben.

Rozsonits Tamás:

Mesélj a családról. Kétszer váltál.

Kontra Zoltán:

Igen. Gyermekeim nincsen, egy született halva. Tény, hogy ezen a vonalon kihalt a család, de szerencsére a bátyámnak van hét unokája. A volt német feleségemnek két lánya van. Velük sajnos megszűnt a kapcsolat. Zsuzsának van egy lánya és két unokája.

Rozsonits Tamás:

Milyen felvételeken hallható a játékod?

Kontra Zoltán:

A Budapest Ragtime Band első lemezén én játszom, van két zongoraszólóm is. Király László⁷⁷ avantgárd zeneszerző lemezén is játszom, zongorán, orgonán és csembalón.

---

⁷⁷ Király László (1954) Erkel Ferenc-díjas zeneszerző, zenei szerkesztő, rendező.